

HE 69/2023 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annettua lakia siten, että Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelman 2021–2027 tarkastusviranomaistoiminta siirretään maa- ja metsätalousministeriön sisäisen tarkastuksen yksiköstä valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon yhteydessä toimivaan tarkastusviranomaisyksikköön 1.1.2024 alkaen. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi rahaston teknisen avun hallinnointivastuu Manner-Suomessa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Tavoitteet	4
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	4
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	4
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	4
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	5
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	5
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	5
6 Lausuntopalaute	5
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	6
8 Voimaantulo	7
9 Suhde perustuslakiin ja säätämjärjestys	7
LAKIEHDOTUS	8
Laki Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta.....	8
LIITE	11
RINNAKKAISTEKSTI.....	11
Laki Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta...11	

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) Suomen ohjelman 2021–2027 tarkastusviranomaisena on toiminut maa- ja metsätalousministeriön sisäisen tarkastuksen yksikkö. Vuonna 2022 useiden Euroopan unionin rahoittamien ohjelmien tarkastustehtävät päätettiin siirtää valtiovarainministeriön valtiovarain controller –toiminnon yhteydessä toimivaan tarkastusviranomaisyksikköön. Tavoitteena on keskittää EU-rahastojen tarkastustoimintaa ja niihin liittyvää osaamista yhteen paikkaan.

Tarkastusviranomaisen keskeisenä tehtävänä on suorittaa järjestelmätarkastuksia, hanketarkastuksia ja tilintarkastuksia, jotta se voi antaa Euroopan komissiolle riippumattoman varmuuden hallinto- ja valvontajärjestelmän tehokkaasta toiminnasta ja komissiolle toimitettuun tilitykseen sisältyvien menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Tarkastustyö on toteutettava kansainvälisesti hyväksytyjen tilintarkastusstandardien mukaisesti. Tarkastusviranomaisen on myös toimitettava komissiolle vuotuinen tarkastuslausunto ja -kertomus. Tarkastusviranomaisen on lisäksi laadittava riskinarviointiin perustuva tarkastusstrategia, jossa otetaan huomioon ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus ja joka kattaa järjestelmätarkastukset sekä hanketarkastukset.

Teknistä apua on aiemmalla ohjelmakaudella eli Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelmassa 2014–2020 hallinnoitu omana unionin painopisteenään, jonka hankkeita hallinnoi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. EMKVR-kaudella teknistä apua maksetaan EU-rahastoja koskevan yleisasetuksen (EU 2021/1060) 36 artiklan 5 kohdan mukaisena kiinteämääräisenä rahoituksena, joka on 6 prosenttia rahastosta myönnettävästä tuesta. Euroopan komissio maksaa tämän osuuden maa- ja metsätalousministeriölle. Maa- ja metsätalousministeriö siirtää valtioneuvoston 17.2.2022 tekemän päätöksen mukaisesti Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle Ahvenanmaalle kuuluvan teknisen avun osuuden.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Lain valmistelun yhteydessä on kuultu Ahvenanmaan maakuntaa ja ministeriö tekee yhteistyötä Ahvenanmaan maakunnan kanssa hallinnollisten järjestelyjen toteuttamiseksi. Tarkastusviranomaisen tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla säädetään erillisellä tasavallan presidentin asetuksella.

2 Nykytila ja sen arviointi

EMKVR:n tarkastusviranomaisena on toiminut maa- ja metsätalousministeriön sisäisen tarkastuksen yksikkö. Ohjelman hallintoviranomaisena on toiminut maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosasto, joten hallintoviranomaisen ja tarkastusviranomaisen tehtävät on eriytetty toisistaan. Tehtävien nykyisessä sijoittamisessa ei ole havaittu erityisiä ongelmia. Tarkastusviranomaisen toimintaa koskeva tieto ja osaaminen eivät kuitenkaan kerry parhaalla mahdollisella tavalla, kun eri rahastojen tarkastusviranomaiset toimivat eri organisaatioissa. Useita EU-rahastoja koskee yhteinen yleisasetus (EU 2021/1060), ja erityisesti tästä näkökulmasta olisi perusteltua, että niitä koskeva tarkastusviranomaistoiminta keskitetään yhteen yksikköön. Toiminnan keskittäminen olisi myös kustannustehokasta.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa Suomen ohjelman hallintoviranomaisena varojen käytön suunnittelusta. Teknisen avun hankkeiden hallinnointi perustuu maa- ja metsätalousministeriön vahvistamaan käyttösuunnitelmaan. Maa- ja metsätalousministeriö siirtää Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle Ahvenanmaan osuuden teknisen avun rahoituksesta. Tehtävää ei kuitenkaan ole lainsäädännössä selkeästi vastuutettu maa- ja metsätalousministeriölle, vaikka sen voidaan katsoa olevan osa Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain 2 §:n 1 momentin 3) kohtaa. Selkeyden vuoksi ehdotetaan tehtävän lisäämistä kyseiseen pykälään erillisenä kohtana.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on siirtää EMKVR:n tarkastusviranomaisen tehtävät valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toimintoon, jotta rahaston viranomaistehtävien eriyttäminen olisi aiempaa selkeämpää. Siirrolla tavoitellaan myös tehokkuuden ja osaamisen lisäämistä, kun samassa yksikössä vastattaisiin useiden EU-rahastojen tarkastusviranomaistehtävistä.

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnossa sijaitseva tarkastusviranomaisyksikkö on toiminut Euroopan unionin rakennerahastojen tarkastusviranomaisena vuodesta 2007 alkaen. Ohjelmakaudelle 2021–2027 tarkastustoimintaa on haluttu keskittää siirtämällä useiden eri ohjelmien tarkastusviranomaisen tehtävät tarkastusviranomaisyksikköön. Samalla yksikön resurssit ovat kasvaneet. Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnossa sijaitseva tarkastusviranomaisyksikkö vastaa ohjelmakaudella 2021–2027 Suomen rakennerahasto-ohjelman (EAKR, ESR+, JTF), sisäasioiden rahastojen (AMIF, ISF ja BMVI) ja Central Baltic Interreg -ohjelman tarkastusviranomaistehtävistä, toimii brexit-mukautusvarauksen riippumattomana tarkastuselimenä sekä vastaa EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) tarkastuksista.

Teknisen avun hallinnoinnin osalta tavoitteena on selkeyttää nykyistä lainsäädäntöä nimeämällä maa- ja metsätalousministeriö teknisen avun hallinnoijaksi Manner-Suomessa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Keskeiset ehdotukset ovat Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelman 2021–2027 tarkastusviranomaistoiminnan siirtäminen maa- ja metsätalousministeriön sisäisen tarkastuksen yksiköstä valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon yhteydessä toimivaan tarkastusviranomaisyksikköön sekä teknisen avun hallinnoinnin lisääminen maa- ja metsätalousministeriön tehtäviin.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Vaikutukset valtiontalouteen ja hallintoon

Esityksellä ei ole vaikutusta valtion talousarvioon, sillä muutos on otettu huomioon jo vuoden 2023 talousarviossa. Tarkastusviranomaisen tehtäviin varatut resurssit on kohdennettu maa- ja metsätalousministeriön sisäisen tarkastuksen yksikölle vuoden 2022 loppuun asti. Vuoden 2023 talousarviovalmistelussa resurssit siirrettiin valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon yhteydessä toimivalle tarkastusviranomaisyksikölle. Tarkastusviranomaistehtäviin

mitoitettiin yksi henkilötyövuosi EMKVR:n järjestelmätarkastuksiin, minkä lisäksi Ruokaviraston käyttöön jäisi 1-2 henkilötyövuotta hanketarkastuksiin. Henkilöstötarvetta vastaavaksi määrärahaksi arvioitiin 95 000 euroa vuodessa palkkaukseen ja muihin toimintamenoihin vuodesta 2024 alkaen. Näin ollen esitetty muutos ei tuo enää uusia muutostarpeita tai vaikutuksia resurssien kohdentamiseen.

Teknisen avun hallinnointia koskevalla lisäyksellä ei ole vaikutuksia valtiontalouteen, sillä hallinnointi on jo käytännössä ollut maa- ja metsätalousministeriön vastuulla.

Vaikutukset yritysten toimintaan

Esityksellä ei ole suoraa vaikutusta yritysten toimintaan, sillä tarkastusviranomaisen tarkastaa ohjelmia järjestelmätasolla. Hanketarkastukset tehdään jatkossakin Ruokavirastossa, jonne niille on varattu tarvittava henkilöresurssi.

Sukupuolivaikutukset

Lakiesityksellä ei arvioida olevan vaikutusta miesten ja naisten välisen tasa-arvon toteutumiseen.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehtona tarkastusviranomaisen tehtävien siirtämiselle olisi niiden säilyttäminen jatkossakin maa- ja metsätalousministeriön sisäisen tarkastuksen yksikössä. Tehtävät olisivat tällöinkin eriytettyinä, sillä Suomen ohjelman hallintoviranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosasto, mutta kustannuksiin ja osaamisen keskittämiseen liittyvät hyödyt jäisivät saavuttamatta.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Yleisasetuksen mukaan rahastojen viranomaiset on nimettävä rahasto-ohjelmissa. Ruotsissa tarkastusviranomaiseksi on nimetty Ekonomistyrningsverket-niminen virasto, eli tarkastusviranomaisen tehtävät on sijoitettu eri virastoon kuin hallintoviranomaistehtävät, joista vastaa valtion maaseutuvirasto Statens Jordbruksverk. Ekonomistyrningsverketiin on Ruotsissa keskitetty kaikkien EU-rahastojen tarkastusviranomaistehtävät. Tanskassa hallinto- ja tarkastusviranomaiset toimivat saman ministeriön eli ruoka-, maatalous- ja kalastusministeriön yhteydessä, mutta tehtävät on eriytetty eri yksiköihin. Myös Virossa hallintoviranomainen ja tarkastusviranomaiset toimivat maatalousministeriössä, mutta eri yksiköissä.

6 Lausuntopalaute

Lausuntokierros järjestettiin 22.8.–22.9.2023. Lausuntoja saatiin yhdeksän kappaletta. Rajavartiolaitos, puolustusministeriö, Suomen Kalankasvattajaliitto, Suomen Ammattikalastajaliitto ja Luonnonvarakeskus ilmoittivat, ettei niillä ole asiasta lausuttavaa. KEHA-keskus ja Kalatalouden keskusliitto kannattivat esitettyjä muutoksia. Oikeusministeriön lausunnossa kiinnitettiin huomiota tarkastusoikeuden käytön toimivallan selkeyttämiseen hallintoviranomaisena toimivan maa- ja metsätalousministeriön sekä tarkastusviranomaisena jatkossa toimivan valtiovarainministeriön välillä. 25 §:n momentti- ja perustelutekstejä täydennettiin lausunnon perusteella lisäämällä viittaukset yleisasetuksessa määriteltyihin

tehtäviin. Valtiovarainministeriön lausunnossa kiinnitettiin huomiota lain 24 §:ään, jossa säädetään tietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjistä. Lausunnon perusteella valtiovarainministeriö lisättiin pykälän kolmanteen momenttiin tietojärjestelmän käyttäjäksi ja rekisterinpitäjäksi.

7 Säännöskohtaiset perustelut

2 §. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi tarkastusviranomaisen tehtävät, koska ne uudessa 2 a §:ssä säädettäisiin valtiovarainministeriön tehtäväksi. Pykälästä poistettaisiin ensimmäisen momentin maininta rahastoja koskevan yleisasetuksen (EU 2021/1060) 71 artiklassa tarkoitettuna tarkastusviranomaisena toimimisesta sekä ensimmäisen momentin 7 kohta yleisasetuksen 77 artiklassa säädettyjen tarkastusviranomaistehtävien hoitamisesta.

Lisäksi 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että ensimmäisen momentin uudeksi 7 kohdaksi lisättäisiin maa- ja metsätalousministeriön tehtäväksi vastata yleisasetuksen 36 artiklan 5 kohdan mukaisen teknisen avun rahoituksen hallinnoimisesta Manner-Suomessa. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa teknisen avun hallinnoinnista laatimalla sitä koskevan käyttösuunnitelman sekä rahoituksen siirtämisestä tuen saajille käyttösuunnitelman perusteella. Maa- ja metsätalousministeriö siirtää Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle Ahvenanmaalle kuuluvan teknisen avun rahoituksen osuuden.

2 a §. Uudessa pykälässä säädettäisiin valtiovarainministeriön tehtävistä. Valtiovarainministeriön tehtävänä olisi toimia yleisasetuksen 71 artiklassa tarkoitettuna tarkastusviranomaisena sekä vastata yleisasetuksen 77 artiklassa säädettyjen tarkastusviranomaistehtävien hoitamisesta.

24 §. Pykälän ensimmäiseen momenttiin ehdotetaan lisättäväksi valtiovarainministeriön rooli tietojärjestelmän rekisterinpitäjänä sekä kolmanteen momenttiin rooli tietojärjestelmän käyttäjänä. Tarkastusviranomaisena on hallintoviranomaisesta riippumaton toimija ja käsittelee tietoja omien tehtäviensä toteuttamiseksi, eikä käsittele henkilötietoja hallintoviranomaisen lukuun, valvonnan alaisena tai ohjeiden mukaisesti. Koska tarkastusviranomaisena käyttäisi järjestelmää ja käsittelee sen sisältämiä henkilötietoja itsenäisesti lakisääteisten tehtäviensä mukaisesti, tarkastusviranomaisena toimisi oman toimintansa yhteydessä muodostuvien ja käsiteltävien henkilötietojen rekisterinpitäjänä.

25 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi valtiovarainministeriön oikeus saada ja luovuttaa tietoja samalla tavalla kuin pykälässä on entuudestaan kuvattu maa- ja metsätalousministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen osalta. Ensimmäisessä momentissa säädettäisiin oikeudesta saada muulta viranomaiselta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi. Koska tarkastusviranomaisena on voitava tarkastella myös yksittäisten hankkeiden tietoja ja tarkastettava ohjelman muiden viranomaisten toimintaa, on tietojensaantioikeus välttämätön. Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin oikeudesta luovuttaa muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai Euroopan unionin toimielimelle tietoja, jotka koskevat tuen saajaa ja jotka ovat välttämättömiä tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu. Tarkastusviranomaisena käsittelee tarkastusviranomaisen tehtäviä suorittaessaan tuen saajaa koskevia tietoja. Jotta tarkastusviranomaisena voi vastata tarkastusviranomaisen tehtävistä kokonaisuutena, sen on voitava luovuttaa tietoja edellä kuvatulla tavalla.

28 §. Pykälän ensimmäistä momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lisätään valtiovarainministeriön oikeus tehdä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia

tarkastuksia. Vastaava oikeus säilyisi edelleen ohjelman hallintoviranomaisena toimivalla maa- ja metsätalousministeriöllä. Yleisasetuksen 74 artiklan 1 a) kohdan mukaan hallintoviranomaisen tehtävänä on suorittaa hallinnon varmennuksia sen varmistamiseksi, että rahoitettu hanke on toteutettu ja että se on lainsäädännön, ohjelman ja muiden tukiedellytysten mukainen. Lisäksi artiklan 1 c) kohdan mukaan hallintoviranomaisen tehtävänä on ottaa käyttöön petostenvastaisia toimenpiteitä, 1 d) kohdan mukaan ehkäistä, havaita ja korjata sääntöjenvastaisuudet sekä 1 e) kohdan mukaisesti vahvistaa, että kirjatut menot ovat sääntöjenmukaisia. Yleisasetuksen 77 artiklassa säädetään tarkastusviranomaisen tehtävistä. Artiklan 1. kohdan mukaan tarkastusviranomaisen tehtävänä on suorittaa järjestelmätarkastuksia, toimien tarkastuksia ja tilintarkastuksia, jotta se voi tarjota varmuuden hallinto- ja valvontajärjestelmien tehokkaasta toiminnasta sekä menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Tarkastusviranomaisen on tehtäviensä suorittamiseksi voitava tarkastaa sekä tuen myöntäjiä että tuen saajia.

Pykälän toiseen momenttiin muutettaisiin viittaus siten, että 2 §:n sijasta viitattaisiin uuteen 2 a §:ään.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitettujen tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (PeVL 7/2019 vp). Laki ehdotuksen 25 § täyttää tämän vaatimuksen. Luovutukset on sidottu välttämättömyysvaatimukseen.

Edellä mainitun johdosta katsotaan, että lakiehdotus voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain (997/2021) 2 §:n
1 momentti sekä 24, 25, ja 28 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

2 §

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

Maa- ja metsätalousministeriö toimii yleisasetuksen 71 artiklassa tarkoitettuna hallintoviranomaisena sekä vastaa:

- 1) yleisasetuksen 21 artiklassa tarkoitetun ohjelman ja sen muutosten valmistelusta sekä sen toimeenpanon suunnittelusta;
- 2) ohjelman merkitykseltään vähäistä muutosta koskevan ehdotuksen antamisesta Euroopan komission hyväksyttäväksi;
- 3) ohjelman varojen käytön suunnittelusta ja varojen jaon valmistelusta tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien tahojen käyttöön;
- 4) ohjelman Ahvenanmaan maakuntaa koskevan Euroopan unionin rahoitusosuuden ohjaamisesta maakunnan hallitukselle;
- 5) yleisasetuksen 72 artiklassa säädettyjen hallintoviranomaistehtävien hoitamisesta;
- 6) yleisasetuksen 76 artiklassa määritellyn kirjanpito toiminnon tehtävien hoitamisesta;
- 7) yleisasetuksen 36 artiklan 5 kohdan mukaisen teknisen avun rahoituksen hallinnoimisesta muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla.

2 a §

Valtiovarainministeriön tehtävät

Valtiovarainministeriö toimii yleisasetuksen 71 artiklassa tarkoitettuna tarkastusviranomaisena ja vastaa yleisasetuksen 77 artiklassa säädettyjen tarkastusviranomaistehtävien hoitamisesta.

24 §

Tietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus ovat tietojärjestelmän ja sen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa:

- 1) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tukipäätösprosessia;

2) kehittämis- ja hallintokeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat maksupäätös- tai takaisinperintäprosessia;

3) henkilötietojen luovuttamiseen liittyvien tehtävien osalta Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;

4) valtiovarainministeriö, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tarkastusviranomaisen tehtäviä;

5) maa- ja metsätalousministeriö, jos kyseessä on muu kuin 1–3 kohdassa tarkoitettu henkilötietojen käsittely tai yleinen ylläpitoon ja käytettävyyteen, tietojen suojaamiseen ja säilyttämiseen sekä tietoturvallisuuteen liittyvä tehtävä.

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus saavat käyttää tietojärjestelmää ja sen tietovarantoa niille säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa sekä vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteisrekisterinpitäjien keskinäisistä vastuista.

25 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja 28 §:n 2 momentin nojalla tarkastuksia tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä hakijaa ja tuensaajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

28 §

Tarkastusoikeus

Valtionapuviranomaisten tarkastusoikeudesta ja tarkastuksen suorittamisesta säädetään valtionavustuslain 16 ja 17 §:ssä. Sen lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä ja valtiovarainministeriöllä on oikeus tehdä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia yleisasetuksen 74 ja 77 artiklan mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

Valtiovarainministeriö voi valtuuttaa valtionavustuslain 16 §:n mukaisesti toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan tarkastamaan tuen saajan toteuttamat toimenpiteet sekä tuen myöntämiseen liittyvät menettelyt tarkastusviranomaisen laatiman tarkastusstrategian mukaisesti.

Tarkastukseen sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024.

Helsingissä 12.10.2023

Pääministeri

Petteri Orpo

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Laki

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain (997/2021) 2 §:n
1 momentti sekä 24, 25 ja 28 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

Maa- ja metsätalousministeriö toimii yleisasetuksen 71 artiklassa tarkoitettuna hallintoviranomaisena ja tarkastusviranomaisena sekä vastaa:

- 1) yleisasetuksen 21 artiklassa tarkoitetun ohjelman ja sen muutosten valmistelusta sekä sen toimeenpanon suunnittelusta;
- 2) ohjelman merkitykseltään vähäistä muutosta koskevan ehdotuksen antamisesta Euroopan komission hyväksyttäväksi;
- 3) ohjelman varojen käytön suunnittelusta ja varojen jaon valmistelusta tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien tahojen käyttöön;
- 4) ohjelman Ahvenanmaan maakuntaa koskevan Euroopan unionin rahoitusosuuden ohjaamisesta maakunnan hallitukselle;
- 5) yleisasetuksen 72 artiklassa säädettyjen hallintoviranomaistehtävien hoitamisesta;
- 6) yleisasetuksen 76 artiklassa määritellyn kirjanpito toiminnon tehtävien hoitamisesta;
- 7) yleisasetuksen 77 artiklassa säädettyjen tarkastusviranomaistehtävien hoitamisesta.

Ehdotus

2 §

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

Maa- ja metsätalousministeriö toimii yleisasetuksen 71 artiklassa tarkoitettuna hallintoviranomaisena sekä vastaa:

- 1) yleisasetuksen 21 artiklassa tarkoitetun ohjelman ja sen muutosten valmistelusta sekä sen toimeenpanon suunnittelusta;
- 2) ohjelman merkitykseltään vähäistä muutosta koskevan ehdotuksen antamisesta Euroopan komission hyväksyttäväksi;
- 3) ohjelman varojen käytön suunnittelusta ja varojen jaon valmistelusta tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavien tahojen käyttöön;
- 4) ohjelman Ahvenanmaan maakuntaa koskevan Euroopan unionin rahoitusosuuden ohjaamisesta maakunnan hallitukselle;
- 5) yleisasetuksen 72 artiklassa säädettyjen hallintoviranomaistehtävien hoitamisesta;
- 6) yleisasetuksen 76 artiklassa määritellyn kirjanpito toiminnon tehtävien hoitamisesta;
- 7) yleisasetuksen 36 artiklan 5 kohdan mukaisen teknisen avun rahoituksen hallinnoimisesta muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla.

Valtiovarainministeriön tehtävät

Valtiovarainministeriö toimii yleisasetuksen 71 artiklassa tarkoitettuna tarkastusviranomaisena ja vastaa yleisasetuksen 77 artiklassa säädettyjen tarkastusviranomaistehtävien hoitamisesta.

Tietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjät

Tietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus ovat tietojärjestelmän ja sen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa:

1) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tukipäätösprosessia;

2) kehittämis- ja hallintokeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat maksupäätös- tai takaisinperintäprosessia;

3) henkilötietojen luovuttamiseen liittyvien tehtävien osalta Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;

4) maa- ja metsätalousministeriö, jos kyseessä on muu kuin 1–3 kohdassa tarkoitettu henkilötietojen käsittely tai yleinen ylläpitoon ja käytettävyyteen, tietojen suojaamiseen ja säilyttämiseen sekä tietoturvaluuteen liittyvä tehtävä.

Maa- ja metsätalousministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus saavat käyttää tietojärjestelmää ja sen tietovarantoa niille säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa sekä vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus ovat tietojärjestelmän ja sen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa:

1) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tukipäätösprosessia;

2) kehittämis- ja hallintokeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat maksupäätös- tai takaisinperintäprosessia;

3) henkilötietojen luovuttamiseen liittyvien tehtävien osalta Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;

4) valtiovarainministeriö, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tarkastusviranomaisen tehtäviä;

5) maa- ja metsätalousministeriö, jos kyseessä on muu kuin 1–3 kohdassa tarkoitettu henkilötietojen käsittely tai yleinen ylläpitoon ja käytettävyyteen, tietojen suojaamiseen ja säilyttämiseen sekä tietoturvaluuteen liittyvä tehtävä.

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus saavat käyttää tietojärjestelmää ja sen tietovarantoa niille säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa sekä vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

Voimassa oleva laki

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteisrekisterinpitäjien keskinäisistä vastuista.

25 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja 28 §:n 2 momentin nojalla tarkastuksia tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä hakijaa ja tuensaajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

28 §

Tarkastusoikeus

Valtionapuviranomaisten tarkastusoikeudesta ja tarkastuksen suorittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella ja tarkastuksen suorittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella 16 ja 17 §:ssä. Sen lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus tehdä tuen

Ehdotus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteisrekisterinpitäjien keskinäisistä vastuista.

25 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, *valtiovarainministeriöllä*, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja 28 §:n 2 momentin nojalla tarkastuksia tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä hakijaa ja tuensaajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, *valtiovarainministeriöllä*, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

28 §

Tarkastusoikeus

Valtionapuviranomaisten tarkastusoikeudesta ja tarkastuksen suorittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella ja tarkastuksen suorittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella 16 ja 17 §:ssä. Sen lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä *ja*

Voimassa oleva laki

myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia.

Edellä 2 §:ssä tarkoitettu tarkastusviranomaisena voi valtuuttaa valtionavustuslain 16 §:n mukaisesti toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan tarkastamaan tuen saajan toteuttamat toimenpiteet sekä tuen myöntämiseen liittyvät menettelyt tarkastusviranomaisen laatiman tarkastusstrategian mukaisesti.

Tarkastuksessa on voimassa, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Ehdotus

valtiovarainministeriöllä on oikeus tehdä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia yleisasetuksen 74 ja 77 artiklan mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

Valtiovarainministeriö voi valtuuttaa valtionavustuslain 16 §:n mukaisesti toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan tarkastamaan tuen saajan toteuttamat toimenpiteet sekä tuen myöntämiseen liittyvät menettelyt tarkastusviranomaisen laatiman tarkastusstrategian mukaisesti.

Tarkastukseen sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024.